

Від Редакції

*Івано-Франківський богословський університет
імені св. Івана Золотоустого*

ПЕРЕДМОВА ДО ВИДАННЯ

Попри свою давню історію, богослов'я (теологія) як науковий напрям тривалий час не був визнаним українською державою. Упродовж 1990-х рр. – першої половини 2000-х рр. в Україні склалася ситуація, яка, по суті, триває ще з радянських часів, коли Церква була відокремлена від держави, а освітній процес від Церкви. Ця норма присутня і в Конституції незалежної України зразка 1996 р. (стаття 35), наслідком чого й мало місце невизнання з боку держави духовної освіти.

Утім, з другої половини 2000-х рр. бачитимемо послідовні спроби й намагання з боку держави подолати цю ситуацію. Наказом Вищої атестаційної комісії України від 29 квітня 2010 року за № 273 «Про затвердження Змін до переліку спеціальностей, за якими проводяться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань» галузь науки «філософські науки» була доповнена спеціальністю 09.00.14 – «богослов'я». Відповідно до цих нормативно-правових актів окремі світські навчальні заклади відкрили богословські кафедри та розпочали підготовку фахівців.

Влітку 2014 р. ухвалено Закон України «Про вищу освіту», який передбачив можливість державного визнання документів про вищу духовну освіту, наукові ступені та вчені звання осіб, які на день набрання чинності цим Законом здобули освіту, захистили дисертації на здобуття наукових ступенів та отримали вчені звання у вищих духовних навчальних закладах. Врешті, 20 грудня 2016 року у залі Колегії Міністерства освіти і науки України відбулася урочиста церемонія вручення перших свідоцтв про державне визнання документів про вищу духовну освіту, наукові ступені та вчені звання, виданих вищими духовними навчальними закладами. У своїй промові Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич, яка особисто вручала документи про визнання документів про вищу духовну освіту відзначила, що «державна мала борг перед богословською освітою, адже, розібравшись у цьому питанні, стає очевидним, що духовна освіта, якщо вона відповідає існуючим критеріям, цілком заслужено має визнаватися державою».

Вирішення цього питання у перспективі дасть змогу просуватися далі на шляху визнання й акредитації, адже духовні навчальні заклади мають належне кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу, аби забезпечити навчально-виховний процес та якісно підготувати висококваліфікованих фахівців.

Церква вітає намагання і реальні кроки держави щодо визнання богослов'я як науки, адже за роки атеїстичного минулого церковна наука, що довгий час була під заборонаю, не могла повноцінно розвиватися. Світська ж

наука, своєю чергою, виробила певну методологію та форму. Тому нині Церква активно користується теоретико-методологічними здобутками світської науки, нерідко, пристосовуючи їх до власних потреб. Під егідою Церкви усе послідовніше провадяться богословські дослідження, на базі духовних навчальних закладів організуються наукові конференції міжнародного, всеукраїнського та регіонального рівнів, набирають оберти наукові видання під опікою Церкви. Тим самим науковці зможуть наповнювати свої праці «релігійним духом», щоб вони сприяли розвитку Церкви, давали відповіді на нагальні питання українського суспільства, а відтак приносили користь і спасіння не тільки їхнім авторам, але й усім людям.

Формування наукового часопису «Добрий пастир», що цього року відзначає 10-літній ювілей, варто, на думку редакції, розглядати в контексті цих історичних реалій. У березні 2007 р., з нагоди 100-літнього ювілею Івано-Франківської духовної семінарії УГКЦ, Правлячим Архiereєм Івано-Франківської єпархії УГКЦ владикою Володимиром Війтишиним було офіційно засновано «Науковий вісник ІФТА», якому, ґрунтуючись на традиції видання у Станіславівській єпархії «часопису, присвяченого богословським і церковним справам» в 1931–1939 рр. та «офіційного видання Івано-Франківської греко-католицької єпархії» у 1992–1994 рр., знову було надано (або ж повернуто) історичну назву – «Добрий Пастир».

Упродовж 2007–2014 рр. опубліковано перших п'ять випусків збірника «Науковий вісник ІФТА «Добрий Пастир». Серія «Теологія», в яких вміщено наукові статті, присвячені питанням східного канонічного права, історії філософської та богословської думки, біблійної антропології, біблієзнавства, екуменізму, догматичного богослов'я, морального богослов'я, літургійного богослов'я, пастирського богослов'я, релігієзнавства, етнології релігії, християнської психології, історії Церкви в Україні, церковної археології, сакрального іконографічного мистецтва, церковного хорового мистецтва. Згодом, у 2014–2016 рр. було дещо змінено формат рубрик наукового часопису, що було пов'язано із публікаціями матеріалів серії Всеукраїнських наукових конференцій, ініційованих Інститутом історії Церкви Івано-Франківського богословського університету УГКЦ. Значна частина статей шостого – дев'ятого випусків наукового часопису донині мала радше історичне спрямування, аніж богословське.

Утім характерні кроки української держави щодо визнання богослов'я як науки, дають право активніше залучати до часопису фахові статті з богословських наук. Пропонований номер «Доброго пастиря» є симбіотичним виявом статей історичного та богословського спрямування. Значна частина історичної частини – матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Блаженний єпископ Григорій Хомишин в релігійно-церковному і громадсько-культурному житті України», що відбулася 30 березня 2017 р. в м. Івано-Франківську на базі Івано-Франківського богословського університету імені св. Івана Золотоустого.